

MUZEUL ȘI OMUL SOCIETĂȚII SOCIALISTE

de prof. dr. **FLORIAN GEORGESCU**,
directorul Muzeului de Istorie
al Republicii Socialiste România

E liberat treptat de servituțile obiective, materiale, ale societăților bazate pe exploatare, omul societății socialiste parcurge drumul devenirii sale umane, pe întreaga scară a existenței și conștiinței sale sociale.

Constructor al societății socialiste poate fi numai un om înaintat, pregătit, în pas cu cunoștințele moderne, călăuzit de o înaltă conștiință revoluționară, capabil să înțeleagă cerințele progresului social, să acționeze practic pentru împlinirea idealurilor noii societăți.

În acest sens, la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, din noiembrie 1971, referitoare la programul partidului pentru îmbunătățirea activității ideologice, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spunea : „Tocmai de aceea partidul nostru, preocupându-se necontenit de avântul forțelor de producție, în vederea asigurării unei abundențe de bunuri materiale, de perfecționarea relațiilor de producție, acordă în același timp o atenție deosebită activității politico-ideologice, de formare a omului nou în stare să-și făurească în mod conștient propriul său viitor”¹.

Ca parte componentă a activității politico-educative, muzeul își aduce aportul său în formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste.

În societatea socialistă muzeul este o instituție cu *conținut și modalități noi*. Sensul conținutului pe care îl are muzeul în societatea noastră este dat de faptul că omul zilelor noastre este un om nou, al cărui proces de formare este complex. Acest proces nu poate fi disociat artificial în laturi relativ deosebite : una profesională, alta politică, una obștească, alta de informare generală.

Din această cauză muzeul desfășoară, pe baza activității științifice de realizare și valorificare a patrimoniului, a colecțiilor sale, de conservare și restaurare a acestuia, o temeinică acțiune cultural-educativă, avînd ca scop informarea și formarea omului nou. Veriga principală a întregului proces, care determină noul conținut al activității muzeului

¹ *Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la Programul Partidului Comunist Român pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educației socialiste a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste, în volumul Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 3—5 noiembrie 1971, Edit. Politică, București, 1971, p. 21.*

în societatea socialistă, este *finalitatea acțiunii sale*, adică relația sa cu publicul. Și pentru aceasta, activitatea sa cultural-educativă pornește de la ideea unității organice a cunoștințelor, acțiunilor, deprinderilor, aspirațiilor omului societății socialiste.

Unei asemenea realități i-a corespuns întreaga orientare a muzeelor noastre. Punând la baza constituirii noilor unități și a reorganizării celor existente activitatea sa de cercetare și educarea făuritorilor societății noastre, ca un tot organic multilateral dezvoltat, muzeologia românească a repurtat succese remarcabile, apreciate. Printre aceste succese este și acela al creării instituției în care se desfășoară astăzi această Sesiune științifică de comunicări pe teme actuale ale preocupărilor noastre.

Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România — efort al întregului front muzeistic al țării — se prezintă ca un tot unitar, orientat spre punerea în valoare a uriașelor sale potențe educative și instructiv-formative, ca oricare alt muzeu al societății noastre, dar cu un anumit spor de eficacitate pe care i-l conferă *unitatea și unicitatea* creației multimilenare a societății umane de pe teritoriul patriei. Purtând această răspundere, muzeul acționează, împreună cu celelalte muzee ale țării, pentru ca particularitățile sale organizatorice, metodice, responsabilitățile sale specifice, experiența sa concretă să se integreze organic în efortul comun al muzeologiei românești.

În acest sens, în perioada de organizare a expoziției, după inaugurare și în continuare, accentul principal al muncii noastre a fost pus pe conținutul bogat, pe înaltul mesaj uman al expoziției de bază, pe modalitățile noi de influențare și transmitere a ideilor și emoțiilor publicului vizitator. Pregătirea temeinică a fiecăruia dintre tinerii îndrumători și muzeografi pornește de la realitatea că *îndrumarea* — act de mare responsabilitate politică a relației cu publicul — este veriga principală a formării conștiinței socialiste a vizitatorilor, folosind pentru aceasta, integral și intensiv, valențele educative și emoțional-formative, atât ale expoziției de bază, cât și ale celor temporare. S-au adăugat, pe lângă îndrumare, și celelalte modalități: cursuri, cicluri de conferințe, simpozioane, manifestări comemorative-aniversative, acțiuni însoțite de prelegeri și filme, programe cultural-educative speciale ș.a.

Modalitatea nouă constă în structurarea acestor forme de manifestări în raport cu natura instituționalizată a participanților. Astfel, pentru relația dintre *Muzeu și Școală* a fost creat în cadrul muzeului, pe baza unui Protocol încheiat cu Ministerul Educației și Învățământului, în martie 1973, *Cabinetul didactic*, în cadrul căruia se desfășoară o activitate complexă bazată pe cercetarea științifică a raportului amintit, *Muzeul-Școală*, atât în direcția valorificării conceptelor și principiilor cunoscute, cât și a elaborării unor concluzii cu caracter practic. Un rezultat concret și eficient sînt cele peste 500 cabinete școlare de istorie, care funcționează în școli și facultăți pe tot teritoriul țării, dintre care 28 de cabinete model sînt organizate în Capitală cu concursul direct al specialiștilor muzeului. Activitatea Cabinetului didactic este orientată, mai ales, în direcția transpunerii imediate în practica școlară, în munca instructiv-educativă a rezultatelor cercetării cu caracter aplicativ.

De asemenea, cu tinerii din uzine, fabrici, institute, din agricultură, în baza unui *plan comun* de activitate realizat în colaborare cu Comi-

tetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, se desfășoară acțiuni concrete încheiate cu foarte bune rezultate.

Considerând muzeul ca un laborator în care rezultatele cercetării științifice trebuie să se integreze organic cu învățămîntul și practica social-culturală, la Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România se desfășoară activități ca : pregătirea propagandiștilor care predau istoria în învățămîntul de partid, în învățămîntul politic U.T.C. și în învățămîntul ideologic al cadrelor didactice ; pregătirea profesorilor de istorie, realizată în colaborare cu Institutul Central pentru Perfecționarea Cadrelor Didactice ; lecții aplicative și seminarii speciale, precum și practica în producție cu studenții Facultății de istorie din București și ai Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu“ ; cursurile secției de istorie a Universității serale de partid ș.a.

Îmbinarea judicioasă a expunerii teoretice cu interesul și emoția cunoașterii exponatelor originale, dezbaterea vie în fața vitrinelor cu argumente indubitabile, dialogul care se încheagă între muzeograf și vizitator, toate contribuie la formarea multilaterală a omului nou al societății socialiste.

Muzeul, în societatea socialistă, a devenit o instituție vie în care activează *muzeograful militant*. Mutația care s-a petrecut vizează, în primul rînd, conștiința însăși a specialistului din muzeu, care a depășit în țara noastră vechiul statut al funcționarului-prezentator al unor simple informații.

Omul nou din muzeu este un factor de stimulare a energiilor creatoare ale vizitatorilor, a setei lor de cunoaștere și frumos, a adeziunilor lor la mărețul program de dezvoltare a patriei. Conștient că lucrează cu anume colectivități și structuri, muzeograful are datoria de a pune în vibrație conștiința auditorilor săi. În acest sens practica muzeografului vizează mai întii ridicarea propriei sale conștiințe la nivelul cerințelor actuale. Dimensiunea acțiunii muzeografului o dau faptele, rezultatele concrete ale acelora cărora el se adresează.

În societatea socialistă muzeologia a fost definitiv consacrată ca știință a muzeului, a instituției cu valențe multiple și sarcini directe în activitatea de conștientizare a maselor la făurirea propriei lor istorii.

Incontestabil, creșterea rolului activității cultural-educative a muzeului în formarea omului societății socialiste se materializează la nivelul structurilor sociale, dar și al întregii societăți.

Desigur, această materializare nu poate fi transpusă în procente, dar rezultatele ei pot fi constatate în dimensiunile acțiunii de autodepășire a fiecărui vizitator. Spiritul rutinier care se mai manifestă uneori în activitatea cu publicul trebuie înlăturat printr-o angajare deplină și competentă a lucrătorului din muzeu.

Muzeografului i se cere să se bazeze pe cunoașterea temeinică a realităților, a noilor mecanisme și structuri sociale, a schimbărilor care se produc în viață ca urmare a luptei dintre nou și vechi, a nevoilor spirituale și a preferințelor vizitatorilor — diferențiate în funcție de pregătire, preocupări și vîrstă.

În acest sens, la Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România se realizează, cu bune rezultate, cercetarea științifică interdisciplinară privind relația *muzeu-public*, pentru a cunoaște în ce măsură expoziția

muzeală este înțeleasă, apreciată, frecventată ; care este structura socială a vizitatorilor și ce determină modificarea acesteia ; care sînt preferințele și opiniile publicului pentru anumite teme și care este motivația acestor preferințe ; în ce constă aprecierea publicului față de valoarea mijloacelor tehnice expoziționale ; ce forme cultural-educative sînt necesare și cum trebuie adaptate în raport cu cerințele complexe ale vizitatorilor.

Primele rezultate ale acestei cercetări au indicat, pe lângă unele direcții de orientare a activității muzeului, modalități de înlăturare a unor deficiențe constatate. Testele, chestionarele, observația directă au condus la îmbunătățirea muncii de îndrumare, la îmbogățirea expoziției, la întocmirea unor programe educative cu conținut ridicat. Astfel, s-au desfășurat cu succes acțiuni ca : „*Vacanța școlară la muzeul național*“, „*Cinemateca istorică '73*“, „*Istoria României în mărturii originale*“, „*De la Blaj la Islaz*“, „*Te slăvim patrie socialistă*“ ș. a.

*
* *
*

Procesul de perfecționare continuă și ascendentă a activității muzeistice se află în fața unei noi etape. Sîntem convinși că acest proces se va intensifica, de oarece el se bazează nu numai pe experiență, neîndoiește utilă, dar mai ales pe cercetarea științifică realizată la nivelul exigențelor etapei actuale de dezvoltare a societății socialiste.